

Hiện nay số dư tiền gửi thanh toán trên tài khoản ở hầu hết các ngân hàng thương mại đều chiếm một tỷ trọng lớn trong tổng số dư tiền gửi, nó là một nguồn vốn đáng kể và khá hấp dẫn của các ngân hàng. Lãi suất của loại tiền gửi này theo quy định hiện hành của ngân hàng nhà nước là 0,1% tháng. Xoay quanh vấn đề này có nhiều quan điểm khác nhau, có quan điểm cho rằng không cần phải trả lãi cho tiền gửi thanh toán của các tổ chức kinh tế, quan điểm khác lại thấy tiền gửi thanh toán của các tổ chức kinh tế cũng phải được trả lãi giống như tiền gửi tiết kiệm không kỳ hạn của dân cư. Vậy mức lãi suất hiện tại đã hợp lý chưa? Và các quan điểm nêu trên có thể chấp nhận được không? Chúng ta hãy thử cùng nhau luận bàn.

Đối với quan điểm thứ nhất: việc cho rằng tiền gửi thanh toán của các tổ chức kinh tế không cần phải trả lãi là xuất phát từ thực tế ở một số nước trên thế giới cũng trả lãi suất cho tiền gửi thanh toán. Tuy nhiên chúng tôi thiết nghĩ khi xem xét vấn đề này cần phải đặt nó trên một mặt bằng, trong mối liên hệ với các mức lãi suất khác. Liệu chúng ta có thể không trả lãi cho tiền gửi thanh toán của các tổ chức kinh tế trong khi lãi suất tiền gửi tiết kiệm không kỳ hạn là 0,7%/tháng? Nếu như chúng ta có thể chấp nhận mức lãi suất tiền gửi tiết kiệm không kỳ hạn 0,7% - mức lãi suất mà nhiều nước trên thế giới không áp dụng - thì không có lý gì mà chúng ta lại nói lãi suất tiền gửi thanh toán phải giống như ở các nước đó. Hơn nữa cũng không thể nói đã gửi tiền với mục đích để thanh toán thì không thể đòi tiền lãi được vì các dịch vụ thanh toán của chúng ta còn chưa thật sự tiện lợi, mặt khác các tổ chức kinh tế đã nộp dịch vụ phí mỗi khi có yêu cầu ngân hàng thực hiện việc thanh toán cho mình.

Đối với quan điểm thứ hai: sự đồng nhất mức lãi suất tiền gửi thanh toán của các tổ chức kinh tế với mức lãi suất tiền gửi tiết kiệm không kỳ hạn, theo chúng tôi cũng không nên bởi vì để một khoảng cách nhất định giữa lãi suất tiền gửi thanh toán và lãi suất tiền gửi tiết kiệm không kỳ hạn là điều cần thiết để khuyến khích các tổ chức kinh tế tập trung vốn cho sản xuất kinh doanh, hạn chế việc rút vốn làm thu hẹp qui mô kinh doanh để gửi

vốn trên các tài khoản lấy lãi (nhất là các doanh nghiệp nhà nước).

Nhưng khoảng cách cần thiết đó là bao nhiêu? Phải chăng khoảng cách 0,6 (0,7% - 0,1%) như qui định hiện nay là vừa?

Lãi suất tiền gửi thanh toán thật ra vẫn là một vấn đề mà ngân hàng quan tâm nhưng chưa tìm ra được một mức hợp lý. Chúng ta hãy quan sát sự biến động của nó trong mối quan hệ so sánh với sự biến động của lãi suất tiền gửi tiết kiệm không kỳ hạn sẽ thấy rõ điều đó.

Mức độ giảm của lãi suất so với mốc điều chỉnh trước

	Lãi suất TGTT các TCKT (A)	Lãi suất TGTKKKH (B)	A/B (lần)
01.8.92	- 50%	- 33	1,5
22.10.92	- 40%	- 16,7%	2,4
20.4.93	- 67%	- 20%	3,4
01.10.93	- 0%	- 10%	—

Các số liệu trên cho thấy sự biến động không đều giữa 2 loại lãi suất, so với lãi suất tiền gửi tiết kiệm không kỳ

đây đưa.

- Hạn chế tình trạng biến vốn của tập thể thành dạng vốn cá nhân, bởi vì

cá nhân gửi tiền tiết kiệm sẽ được lãi suất cao hơn, tránh được những thất thoát và sự biến dạng về vốn của các tổ chức kinh tế.

Về phía ngân hàng việc rút ngắn khoảng cách giữa lãi suất tiền gửi thanh toán và lãi suất tiền gửi tiết

kiệm không kỳ hạn có thể làm cho chi phí đầu vào tăng lên. Nhưng cũng chỉ là có thể vì tiền gửi thanh toán là loại nguồn vốn có tính linh hoạt cao, nếu lãi suất loại tiền gửi này tăng lên, các tổ chức kinh tế cảm thấy ít lợi nhuận thì họ sẽ thích để tiền trên tài khoản thanh toán hơn là để trên kỳ phiếu hay gửi tiết kiệm. Như vậy nguồn vốn có lãi suất cao sẽ giảm xuống còn nguồn vốn có lãi suất thấp sẽ tăng lên. Bên cạnh đó ngân hàng còn có thể huy động được số tiền đang tồn đọng trong quỹ một số đơn vị do không thích phiên hà mà lãi suất không được bao nhiêu nên đã không gửi vào ngân hàng. Vậy nhìn trên tổng thể đối với ngân hàng thì việc thu hẹp khoảng cách giữa hai loại lãi suất trên sẽ có tác dụng làm tăng đáng kể nguồn vốn, mặt khác nếu môi trường tài chính của các tổ chức kinh tế lành mạnh, làm ăn có hiệu quả thì đó cũng chính là điều kiện để hoạt động ngân hàng thu được hiệu quả cao hơn.

BÀN VỀ LÃI SUẤT TIỀN GỬI CỦA CÁC TỔ CHỨC KINH TẾ

PTS NGUYỄN VĂN LƯƠNG

PTS. NGUYỄN THỊ NHUNG

hạn thì lãi suất tiền gửi thanh toán của các tổ chức kinh tế có tốc độ giảm vượt hẳn, gấp 1,5 lần thời điểm 1.8.92, đến 2,4 lần ở thời điểm 22.10.92, và đến 20.4.93 thì tốc độ giảm của lãi suất tiền gửi thanh toán gấp 3,4 lần so với tốc độ giảm của lãi suất tiền gửi tiết kiệm không kỳ hạn. Nhưng đến thời điểm 1.10.93 thì lãi suất tiền gửi thanh toán chững lại giữ nguyên mức cũ, còn lãi suất tiền gửi tiết kiệm không kỳ hạn giảm 10% - khoảng cách giữa 2 loại lãi suất bắt đầu rút ngắn.

Nhưng khoảng cách đó vẫn là quá xa bởi vì:

- Xét nó trong mối quan hệ tổng thể với các mức lãi suất khác thì 0,1% là mức lãi suất quá thấp.

- Trên thực tế lãi suất tiền gửi thanh toán không còn được thực hiện đúng như quy định mà nó đang bị biến dạng thành các khoản tiền thưởng. Các ngân hàng thương mại nhằm thu hút được nhiều hơn nguồn vốn hấp dẫn này đã đưa ra nhiều hình thức khác